

Apelativna struktura teksta

Rezümé

A munka az irodalomtanítás módszertanának fő kérdéseivel foglalkozik: az olvasókönyvekben előforduló prózarészletek módszertani megközelítéseit taglaja. A kutatás központjában azok a korszerű módszertani modellek állnak, amelyek alkalmazásai lehetővé teszik ezeknek a prózarészleteknek hatékonyabb befogadását, és a diákok olvasói igényét fejlesztik. Az irodalomtanításnak és az irodalmi részletek elemzésének empirikus vizsgálatai lehetővé tették olyan módszertani modellek kifejlesztését, amelyek megfelelnek a korszerű médiák által támasztott igényeknek.

Kulcsszavak

irodalmi mű szerkezete, irodalmi részlet, módszertani megközelítések, irodalomtanítás, módszertani modellek

Savremena nastava književnosti pruža široke mogućnosti za primenu raznovrsnih oblika stvaralačkog rada, koji, uz uvažavanje odgovarajućih didaktičko-metodičkih zahteva, podstiču učenike na snažnije doživljavanje književnog teksta, iskazivanje vlastitih osećanja, zapažanja, razmišljanja i zaključivanja o tekstu. Nastava književnosti, tako, obogaćuje emotivni svet učenika i utiče na razvoj kulturnih i estetskih vrednosti kod njih.

Jedna od osnovnih pretpostavki efikasnije i uspešnije nastave književnosti je intenzivna aktivnost učenika u procesu čitanja i tumačenja teksta, odnosno permanentno stvaranje situacija u kojima učenik oseća, mašta, nadograđuje, razmišlja, tumači i zaključuje. Naravno, školska interpretacija književnog dela mora imati u vidu receptivnu spremnost učenika za doživljavanje i razumevanje teksta kao i njegovu intelektualnu zrelost za racionalno sagledavanje i analiziranje. Zato učeničku recepciju treba podsticati tako, a tu se podrazumeva i emocionalna nadgradnja i estetski uviđaj u samo delo u procesu nastave, da se uzmu u obzir individualnost i posebnost učenika, kao i dela, kako bi svaki učenik, na svoj način, svesno otkrivao estetske i humane vrednosti i poruke dela.

Predmet ovog rada je metodičko sagledavanje književnog odlomka u nastavi književnosti, odnosno kako se metodički postupaju sa prozним književnim odlomkom u nastavi književnosti u osnovnoj školi.

Prvi, osnovni i najznačajniji koraci u radu na književnom odlomku su različiti vidovi i faze lokalizacije teksta koja ima dve osnovne funkcije:

- dovođenje dela u vezu sa celinom
- podsticanje učenika na čitanje odlomka i dela u celini

"Školska obrada književnog dela u suštini je svojevrsan nastavak doživljajnog i istraživačkog čitanja"(Nikolić, 1992:72). Iz navedenog stava proizilazi da kvalitet angažovanja učenika pri obradi književnog dela, zavisi od kvaliteta čitanja, od toga"koliko se učenik kao čitalac u njega emocionalno, misaono i fantazijski unosio, šta je pomoću njega doživeo, naslutio i saznao"(Ibid, 171). Pošto je faza čitanja, odnosno prvog kontakta učenika sa književnim delom, važan uslov za kvalitetnu školsku interpretaciju dela, jasno je da metodika poklanja veliku pažnju načinima kojima bi se pre akta čitanja delovalo na učenike, pojačala efikasnost čitanja. Rešenje je ponuđeno u vidu postupaka za motivisanje učenika za čitanje književnog dela. "Samim tim blagovremeno i umesno podsticanje učenika na doživljajno i istraživačko čitanje postaje presudna i dalekosežna nastavna delatnost. Poznato je da se učenici koji su prethodno motivisani za čitanje i slušanje književnog dela dublje i svestranije unose u njegov svet i saznaju o njemu znatno više od đaka koji su na tom polju ostali bez posebnog podsticanja"(Ibid, 171).

"Zato je i osnovni metodički problem kako učenike podstaći da pronađu knjigu i da je započnu čitati, upravo čime ih zainteresovati da uđu u umetnički svet do one mere kad se počinju dobrovoljno predavati motivacionoj snazi umetničkog izazova"(Ibid, 171).

U istraživanju, koje je sprovedeno u ovom radu, pošlo se od pretpostavke da osnovne funkcije lokalizacije mogu kvalitetnije da se ostvare uz upotrebu savremenih nastavnih sredstava. Osnova za ovakvu pretpostavku proishodi iz dva polazišta, a to su:

- Kriza čitanja
- Atraktivnost i dominacija savremenih medija

Kriza knjige/čitanja je pojava o kojoj se govori poslednjih decenija. Učenici sve manje čitaju knjige i obaveznu školsku lektiru; knjiga je potisnuta od strane drugih, bržih medija. Mnoge institucije u svetu bave se pitanjem podsticaja književnih i čitalačkih interesa učenika. Poželjno je pronalaziti načine koji će knjigu aktualizovati, približiti je učenicima. Pitanje koje je aktuelno poslednjih decenija je da li postoji kriza knjige, tačnije (posmatrano u okviru nastave), da li naši učenici čitaju, šta čitaju i da li je propisana lektira dovoljno podsticajna da bi preporučila knjigu kao medij? Kakva je čitalačka kultura naših učenika i postoji li u okviru obrazovno-vaspitnog sistema organizovan, koordiniran timski rad, koji bi pospešio čitalačko vaspitanje kod nas? Danas su ova pitanja posebno aktuelna jer je novi duh proizveo novoga čoveka. Učenik - recipijent stavljen je u novu poziciju u odnosu na književno delo jer je okružen mnogobrojnim izvorima informacija. Današnji učenik živi u vremenu izrazitih mena društvene svesti, u vremenu koje karakteriše stvaranje veštačke inteligencije, razvoj kibernetike, informatike i drugih oblika individualnog sinkretizma. Na društvenoj sceni vladaju novi intelektualni sistemi koji često poništavaju dosadašnja konvencionalna mišljenja i stvaraju otklon od vrednosti prošlih vremena. Sve je to uslovalo da se kod učenika javi mnoštvo novih utisaka, ponašanja i interesa, koji se projektuju u nastavnoj realnosti. Menjaju se generacije učenika/recipijenata pa tako i njihova životna i literarna iskustva, pa se postavlja pitanje koliko školska lektira prati stvarna interesovanja učenika. Danas je aktuelno i

pitanje šta bi trebalo da čitaju učenici osnovne škole i ko je kompetentan da propiše izbor dela. Ono što malo ko spominje, a što je od izuzetnog značaja za vaspitanje čitalaca, jesu pitanja zašto čitati, kako čitati, kada čitati, gde čitati. Kako odgovoriti čitaoca u nastavi i van nastave (u roditeljskom domu, sociokulturnom i medijskom okruženju), kakvi pedagoško-metodički uslovi postoje za vaspitavanje čitalaca...Sva ova pitanja ulaze u okvir teme o lektiri i vaspitanju čitalaca. Bez odgovora na njih tema ostaje na nivou subjektivnih, impresionističkih i volunтарыstičkih procena. Pojam lektire povezuje se sa pojmom čitanja. Kultura čitanja podrazumeva interakcijsko čitanje tekstova različitih stilova. U pitanju je sposobnost recipijenta da uspostavi kvalitetnu komunikaciju sa tekstem (koji može biti beletristički, naučni, naučno-popularni, publicistički...). Kultura čitanja podrazumeva i zapise recipijenta o pročitanom, te sistematično, permanentno čitanje, kao karakteristiku njegove svakodnevice. Čitanje i lektira uključuju se u multidisciplinarni okvir; podignuti su na nivo institucionalnoga (interdisciplinarnoga) istraživanja, kao što su, na primer, istraživanja Instituta za istraživanje školskih knjiga i unapređivanje učenja u Beču (www.nbs.bg.ac.yu).

Mediji zajedno sa školom čine tzv. trougao vaspitnog dejstva; oni su danas nezaobilazan faktor u procesu vaspitanja i obrazovanja. Škola današnjice ima i ulogu posrednika između sveta u kome deca žive i načina na koji o tom svetu saznaju. Učenje putem elektronskih medija privlačno je za učenike, bez obzira što pedagozi smatraju da u ovakvom sticanju znanja ne postoji sistematičnost i homogenost. Ovaj vid sticanja znanja karakteriše kondenzovan način saopštavanja, vizuelizacija informacija, divergentne-nelinearne sekvence znanja, aktivna i interaktivna komunikacija sa informacijama. Ove posebnosti utiču da ovakav vid sticanja znanja bude prijemčiv učenicima. Elektronski mediji svojom brzinom uspeavaju da privuku učenike, jer brzo zadovolje njihovu radoznalost, informišu ih o različitim pitanjima. Pod njihovim uticajem nastavni proces dobija karakter aktivnog procesa koji se bazira na specifičnostima medijskog saopštavanja. Integracija novih informacionih tehnologija u nastavni proces ne znači njihovo pretvaranje u nastavna sredstva kojima se povećava efikasnost nastave. Oni treba da omogućе da se zadaci više problemski orijentišu, kao i da učenik aktivno učestvuje u nastavnom procesu, da samostalno otkriva, zaključuje, onim tempom koji odgovara njegovim sposobnostima.

Menjanjem formi lokalizacije, uključivanjem multimedijalnih nastavnih sredstava u cilju motivacije i stvaranja pozitivnog okruženja za dalji rad na tekstu, osnovne funkcije lokalizacije mogu biti efikasnije i efektivnije ostvarene. Savremeni nastavni postupci svakako imaju određen uticaj na formiranje literarnog senzibiliteta učenika i na njihove mogućnosti u tumačenju književnog dela. Cilj ovog istraživanja bio je da se utvrde njihovi uticaji u okviru konkretnog nastavnog područja, na konkretnoj književnoj formi - književnom odlomku, na određenom nivou obrazovanja - prvenstveno u osnovnoj školi. Ciljevi istraživanja su postavljeni na sledeći način:

- istražiti nastavni proces književnosti u postojećim uslovima
- sagledati uslove za rad na književnom odlomku i proceniti koji kapaciteti nedostaju za efikasniju nastavu
- uočiti nedostatke u aktuelnim nastavnim modelima
- izraditi nove modele u cilju poboljšanja kvaliteta nastave
- proveriti efikasnost datih modela

Na osnovu analize rezultata istraživanja, kreirani su metodički modeli koji afirmišu savremena nastavna sredstva i savremene metodičke postupke. S obzirom da je suština modela u redefinisavanju uloge lokalizacije teksta, a samim tim i njegove percepcije i razumevanja, pretpostavljeno je da će rad po ponuđenim metodičkim modelima pozitivno uticati na:

- odnos učenika prema književnom odlomku
- odnos učenika prema književnom delu u celini
- uspeh učenika u tumačenju književnog odlomka i savladavanju nastavnog gradiva iz književnosti

Osnovni cilj rada je da istraživanje i metodički modeli, proistekli na osnovu rezultata istraživanja, doprinesu celovitijem nastavnom tumačenju književnog odlomka u kontekstu multimedijalnog doživljavanja ove višedimenzionalne umetnosti i sve složenijih zahteva savremene i moderne nastave književnosti.

Literatura:

1. Aristotel (2002) : O pesničkoj umetnosti, preveo Miloš N. Đurić, Dereta, Beograd
2. Azar, P.(1970): Knjige, djeca i odrasli, Stilos, Zagreb
3. Bakovljević, M. (1997): Osnovi metodologije pedagoških istraživanja, Naučna knjiga, Beograd
4. Bakovljević, M.(1982): Misaona aktivizacija učenika u nastavi, Prosveta, Beograd
5. Baneš, V. L. (1991): Estetska komunikacija s književnoumjetničkim tekstom, Školske novine, Zagreb
6. Bart, R.(1986): "Teorija o tekstu", Republika, XLII, br. 9-10
7. Betelhajm, B.(1978): Značenje bajki, Jugoslavija, Beograd
8. Bežen, A. i sur.(1991): Osnove didaktike, Školska knjiga, Zagreb
9. Bilten br.23, zavod za izdavanje udžbenika, Novi Sad
10. Bojić, Đ. (1975): Utjecaj školske lektire na formiranje ličnosti srednjoškolaca, Književnost i jezik, br.2
11. Bordieu, P. (1979): La distinction, critique sociale du jugement, Ed. du Minuit, Paris
12. Crnković, M. (1967) : Dječija književnost, Školska knjiga, Zagreb
13. Deretić, J.(1974): Poetika Dositeja Obradovića, Beograd
14. Deretić, J.(1997): Poetika srpske književnosti, Filip Višnjić, Beograd
15. Diklić, Z. (1978): Književni lik u nastavi, Školska knjiga, Zagreb
16. Diklić, Z. (1989): Lik u književnoj, scenskoj i filmskoj umjetnosti, Školska knjiga, Zagreb
17. Dimitrijević, R. (1972): Problemi nastave književnosti i maternjeg jezika I, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
18. Đorđević, J.(1983): Intelektualno vaspitanje, Prosvetni pregled, Beograd
19. Dragičević-Šešić, M..(1993): Horizonti čitanja, Pont, Beograd

20. Đurić, V.(1969):Predgovor Antologiji narodnih pripovedaka, Matica Srpska-Srpska književna zadruga, Novi Sad-Beograd
21. Džadžić, P.(1962): Kritičari o Andriću, Nolit, Beograd
22. Filipović, N. (1972):Stvaralaštvo u nastavi, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo
23. Filipović, N. (1973):Vaspitna vrijednost literarnog stvaralaštva mladih, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo
24. Flaker, A., Škreb,Z.(1964):Stilovi i razdoblja, Matica hrvatska, Zagreb
25. Frangeš, I.(1959): Stilističke studije, Naprijed, Zagreb
26. Frangeš, I.(1959): Stilističke studije, Naprijed, Zagreb
27. Goldman, L. (1962) : Dijalektička istraživanja, Sarajevo
28. Hartman, N. (2004) : Estetika, Dereta, Beograd
29. Ilić, P. (1980): Lirska poezija u savremenoj nastavi, Radiovoje Ćirpanov, Novi Sad
30. Ilić, P. (1997): Metodika nastave srpskog jezika i književnosti, Prometej, Novi Sad
31. Ilić, P.(1992): U svetu Andrićeve umetnosti. Nastavno tumačenje Andrićeve proze, Zavod za izdavanje udžbenika, Novi Sad
32. Ingarden, R.(1971): O saznavanju knjižvnog umetničkog dela,Nolit, Beograd
33. Ingliš, H., Ingliš, A.Č. (1972): Obuhvatni rečnik psiholoških i psihoanalitičkih pojmova, Savremena administracija, Beograd
34. Ivić,I. i grupa autora (1997): Aktivno učenje, Institut za psihologiju, Beograd
35. Izer, V.(1978): "Apelativna struktura teksta", Teorja recepcija u nauci o književnosti, Nolit, Beograd
36. Izer, V.(1989): "Implicitni čitatelj",Uvod u naratologiju(zbornik tekstova), IC Revija, Osijek
37. Izer,V.(1989):" Interakcija između teksta i čitaoca", Književna kritika, XX, br.3
38. Jaus, H. R. (1978): Istorija književnosti kao izazov nauci o književnosti (U knj.: Estetika recepcije) Prevod D. Gojković, Predgovor Z. Konstantinović, Nolit, Beograd (c)
39. Jaus, H.R. (1978) : Estetika recepcije, Nolit, Beograd (a)
40. Jaus, H.R.(1978): "Parcijalnost recepcionističke metode", Teorija recepcije u nauci o književnosti, Nolit, Beograd (b)
41. Jukić, S.(1991): Nastava kao činilac neuspeha učenika u školi, Institut za pedagogiju, Novi Sad
42. Jukić, S.(1998): Učenje učenja u nastavi, Savez pedagoških društava Vojvodine
43. Jukić, S.(2001): Nastava u kojoj učenik misli, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac
44. Kajić, R. (1981): Roman u sustavu problemske nastave, Školska knjiga, Zagreb
45. Kajić, R. (1991): Povezivanje umjetnosti u nastavi, Školske novine, Zagreb
46. Kajzer, V. (1973). Jezičko umetničko delo, SKZ, Beograd
47. Kajzer, V.(1973): Jezičko umetničko delo, Srpska književna zadruga, Beograd

48. Kermek/ Sredanović, M. (1994): Djeca-film, priča i pjesma, Školske novine, Zagreb
49. Kermek-Sredanović, M. (1985): Književni interesi djece i omladine, Školske novine, Zagreb
50. Kermek-Sredanović, M. (1991): Književno-scenski odgoj i obrazovanje mladih, Školska knjiga, Zagreb
51. Konrad, V. (1908) : Der astetische Gegenstand
52. Konstantinović, Z.(1969): Fenomenološki pristup književnosti, Prosveta, Beograd
53. Kovač Cerović, T. i sar.(1996): Učionca dobre volje, Grupa Most, Beograd
54. Kvašček, R. (1969): Razvijanje kritičkog mišljenja učenika, Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd
55. Kvašček, R.(1978): Modeliranje procesa učenja, Prosveta, Beograd
56. Kvašček, R.(1980): Sposobnost za učenje i ličnost, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
57. Lekić, Đ.(1979): Metodologija pedagoškog istraživanja i stvaralaštva, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
58. Lešić, Z.(1975): Jezik i književno djelo, Svjetlost, Sarajevo
59. Lotman, J. M. (1976): Struktura umetničkog teksta, Nolit, Beograd
60. Lustenberger, V.(1959):Školski rad po grupama, Beograd
61. Mandić, D.(1990): "Kognitivni stilovi učenja, Pedagogija, Beograd, br.3
62. Maricki, D.(1978): Teorija recepcije u nauci o književnosti, Nolit,Beograd
63. Marinković, S(1994): Metodika kreativne nastave srpskog jezika i književnosti, Kreativni centar, Beograd
64. Markijević, H.(1974): "Problem mjesta neodređenosti u književnom djelu", Umjetnost riječi, XVIII, br. 2-4
65. Metodički pristup književnoumjetničkom tekstu-priповijetka (1973), Veselin Masleša, Sarajevo
66. Metodički pristup književnoumjetničkom tekstu-roman (1973), Veselin Masleša, Sarajevo
67. Metodički pristup pripovjednoj prozi (1974), Veselin Masleša, Sarajevo
68. Milarić, V. (1969) Dečje jezičko stvaralaštvo, Kulturni centar, Novi Sad
69. Milosavljević, P. (1983): Reč i korelativ, Nolit, Beograd
70. Milosavljević, P.(2000): Metodologija proučavanja književnosti, Trebnik, Beograd
71. Mukaržovski, J.(1987) Estetska norma (U knj.: Struktura, funkcija, znak, vrednost. Ogledi iz estetike i poetike) Izbor i predgovor A. Ilić, Nolit, Beograd
72. Nikolić, M. (1975) Književno djelo u nastavnoj praksi, Naučna knjiga, Beograd
73. Nikolić, M. (1992): Metodika nastave srpskog jezika i književnosti, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
74. Nikolić, M.(1975): Književno delo u nastavnoj praksi, Naučna knjiga, Beograd
75. Nikoljski, V. A. (1971) : Metodika nastave književnosti, Moskva
76. Peterlić, A. (2000) Osnove teorije filma, III izdanje, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, str. 172-178.

77. Petrovački, Lj.(2003): Udžbenik i motivacija učenika za čitanje i tumačenje književnog dela, Književnost i jezik br. 1-3, Beograd
78. Petrovački, Lj.(2006): Čitanka, mozaik lica, staza, predela, Zbornik Susret kultura, Filozofski fakultet, Novi Sad
79. Petrović, S.(1987) : Metafizika i psihologija slike, Gradina, Niš
80. Piaget, J. (1977): Psihologija inteligencije, Nolit, Beograd
81. Poljak, V. (1966): Didaktičke teme, Pedagoško-književni zbor, Zagreb
82. Poljak, V. (1974) : Planiranje u nastavi, IV izdanje, Pedagoško-književni zbor, Zagreb
83. Popović-Bjelica, Lj. (1989): Lokalizacija teksta u čitanci za V razred osnovne škole, Školski čas srpskohrvatskog jezika i književnosti, Gornji Milanovac
84. Prelević, R.(1979): Poetika dečje književnosti, Prva književna komuna, Mostar
85. Prop, V. (1982): Morfologija bajke, Prosveta,Beograd
86. Prvulović, M.(2000): "Metodički postupci za motivisanje učenika nza čitanje književnog dela", Pedagoška stvarnost, Novi Sad, 7-8/2000.
87. Rečnik književnih termina (1992), Nolit, Beograd
88. Rosandić, D. (1970) : RTV pedagogija, Zagreb
89. Rosandić, D. (1972): Metodički pristup romanu, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo
90. Rosandić, D. (1973): Metodičke osnove suvremene nastave hrvatskog jezika i književnosti u srednjoj školi, Školska knjiga, Zagreb
91. Rosandić, D. (1975): Problemska, stvaralačka i izborna nastava književnosti, Svjetlost, Sarajevo
92. Rosandić, D. (1976): Književnost u osnovnoj školi, Školska knjiga, Zagreb
93. Rosandić, D. (1986): Metodika književnog odgoja i obrazovanja, Školska knjiga, Zagreb
94. Rosandić, D. (1993): Novi metodički obzori, Školske novine, Zagreb
95. Rosandić, D., Šicel, M. (1970): Pristup nastavi književnosti, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo
96. Šabić, A. G. (1991):Učenik i lirika, Školske novine, Zagreb
97. Sekulić, I.(1962): "Istok u pripovetkama Iva Andrića", Kritičari o Andriću, Beograd
98. Škreb, Z.(1976) : Studij književnosti, Zagreb
99. Smiljanić, V., Čolanović, V. i Toličić, I. (1966): Dečja psihologija, Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije, Beograd
- 100.Solar, M. (1990): Teorija književnosti, Školska knjiga, Zagreb
- 101.Štajger, E.(1978): Umeće intrpretacije,Prosveta, Beograd
- 102.Stevanović, M. (1979): Modeli interpretacije domaće lektire, Dečje novine, Gornji Milanovac
- 103.Stojaković, P.(1999): "Aktivno učenje i formiranje pojmova u nastavi", Pedagoška stvarnost, Novi Sad, 3-4/99.
- 104.Težak, S. (1990) : Metodika nastave filma na općeobrazovnoj razini, Školska knjiga, Zagreb
- 105.Tomaševski, B.V.(1972): Teorija književnosti, Srpska književna zadruga, Beograd
- 106.Troj, F. (1970):Dečja psihologija, Naučna knjiga, Beograd

107. Turjačanin, Z. (1974): Metodčki pristup romanu za decu, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo
108. Turjačanin, Z.(1978): Roman za djecu, Svjetlost, Sarajevo
109. Turković, H.(1996): Umijeće filma, Hrvatski filmski savez, Zagreb
110. Uvod u književnost (1986), uredili Zdenko Škreb i Ante Stamać, Znanje, Zagreb
111. Velek, R.-Voren, O. (1974): Teorija književnosti, Nolit, Beograd
112. Velmar-Janković, S. (1995) : Dorćol, Studio Mono, Beograd
113. Vigotski, L. S.(1983): Mišljenje i govor, Nolit, Beograd
114. Visinko, K. : Interes za dječju priču, u zborniku: Kako razvijati kulturu čitanja, Zagreb: Knjižnice Grada Zagreba- Hrvatski centar za dječju knjigu- Hrvatska sekcija IBBY-a, str. 49-63
115. Vučković, R.(1974): Velika sinteza, Svjetlost, Sarajevo
116. Vučković, R.(2002): Andrić, istorija i ličnost, Gutenbergova galaksija, Beograd
117. Vujaklija, M.(1992): Leksikon stranih reči i izraza, IV dopunjeno i redigovano izdanje, Prosveta, Beograd
118. Živković, D. (1970): Evropski okviri srpske književnosti, Prosveta, Beograd
119. Živković, D.(1994):"Evropski i lirski stil proze Ive Andrića", Evropski okviri srpske književnosti, V,Beograd
120. Lučić - Mumlek, K. (2002) : Lektira u razrednoj nastavi, Školska knjiga, Zagreb
121. Antologija lutkarskih tekstova sa LUTKEF-a (2001), Kreativni centar, Beograd,